

TEISĖS AKTO PROJEKTO NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Teisėkūros iniciatyvos pavadinimas	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimo Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektas.
---	---

Vertinimą atlikusi institucija	<i>Susisiekimo ministerija</i>
---------------------------------------	--------------------------------

Problema	Blogėjanti kelių infrastruktūros būklė, didėjantis avaringų tiltų skaičius, ribojimų transporto priemonių judėjimui įvedimas, nepakankamas finansavimas kelių infrastruktūros plėtrai ir priežiūrai.
-----------------	--

Tikslas	Įgyvendinant Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo nuostatas pakeisti Kelių naudotojo mokesčio dydžius ir šio mokesčio mokėjimo, administravimo ir priežiūros tvarkos aprašą ¹ (toliau – Kelių naudotojo mokesčio aprašas) ir išplėsti šiame apraše išdėstytą kelių, kuriais kelių naudotojai, sumokėję kelių naudotojo mokestį, įgyja teisę važiuoti, sąrašą.
----------------	---

Status quo ir alternatyvos

Šiuo metu kelių naudotojo mokesčiu apmokestintų valstybinės reikšmės magistralinių kelių ruožų bendras ilgis – apie 1 700 km (bendras magistralinių kelių ilgis – 1 751 km). Per metus kelių naudotojo mokesčio į valstybės biudžetą surenkama iki 68 mln. eurų.

1 alternatyva: Neplėsti mokamų kelių tinklo.

2 alternatyva: Išplėsti mokamų kelių tinklą.

Poveikis atitinkamai sričiai

Status quo

Vadovaujantis Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatomis M2, M3, N1, N2 ir N3 kategorijų motorinių transporto priemonių valdytojai už naudojimąsi valstybinės reikšmės keliais moka kelių naudotojo mokestį.

Šio mokesčio mokėjimo, administravimo ir priežiūros tvarką nustato Vyriausybė.

Pagal Kelių naudotojo mokesčio aprašą transporto priemonių valdytojai kelių naudotojo mokestį, kurio tarifas nustatytas vadovaujantis 2022 m. vasario 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/362, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 1999/62/EB, 1999/37/EB ir (ES) 2019/520, kiek tai susiję su transporto priemonių apmokestinimu už naudojimąsi tam tikra infrastruktūra, moka tik už naudojimąsi valstybinės reikšmės magistraliniais keliais (taikomi maksimalūs įkainiai).

¹ Kelių naudotojo mokesčio dydžiai ir šio mokesčio mokėjimo, administravimo ir priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimu Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“.

Vidutiniškai per metus kelių naudotojo mokestis mokamas (nuperkama vinječių):

2023 m. – 3 045 306 vnt., 2024 m. – 2 586 390 vnt.

Apmokestintų kelių ruožų bendras ilgis – apie 1 700 km (bendras magistralinių kelių ilgis – 1 751 km).

1 alternatyva: mokamų kelių ruožų ilgis lieka nepakitęs – 1 700 km.

2 alternatyva: mokamų kelių ruožų ilgis didėja iki 2 851 km (papildomai apmokestinama 1 151 km valstybinės reikšmės krašto kelių ruožų).

Poveikis valstybės finansams

Status quo

Kelių naudotojo mokesčio surinkta:

2023 m. – apie 60 mln. eurų;

2024 m. – apie 68 mln. eurų (didėjimas dėl padidintų tarifų nuo 2024-01-01).

1 alternatyva: per kalendorinius metus surenkama kelių naudotojo mokesčio suma išlieka nepakitusi.

2 alternatyva: per kalendorinius metus kelių naudotojo mokesčio surenkama apie 7 mln. eurų daugiau (per 2025 metų 6 mėnesius – papildomai apie 3,5 mln. eurų).

Poveikis administracinei naštai

Administracinė našta nedidėja ir poveikio nebus.

**Poveikis
ekonomikai**

Šiuo metu M2, M3, N1, N2 ir N3 kategorijų transporto priemonių valdytojai, važiuojantys valstybinės reikšmės magistraliniais keliais, moka kelių naudotojo mokestį (įsigyja vieną tam tikros rūšies vinjetę – dienos, savaitės, mėnesio ar metų trukmės). Į kelių naudotojo mokesčiu apmokestintų kelių sąrašą įtraukus naujus kelius, tokie transporto priemonių valdytojai papildomų išlaidų nepatirs. Jas patirs tik tie transporto priemonių valdytojai, kurie iki šiol šio mokesčio nemokėjo ar jį mokėjo nereguliariai.

Prognozuojama, kad, į kelių naudotojo mokesčiu apmokestintų kelių sąrašą įtraukus naujus kelius, bus suvienodinti skirtingų vežėjų krovinių vežimo kaštai ir taip suvienodintos konkurencijos sąlygos krovinių vežimo rinkoje. Siūlomas kelių apmokestinimo modelis atitinka tarptautinę praktiką, kai kelių naudotojo mokesčiai taikomi didesnei kelių tinklo daliai, siekiant užtikrinti reikiamą infrastruktūros finansavimą. Iš sumokėto kelių naudotojo mokesčio surinktas lėšas nukreipus valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros finansavimui bus gerinami valstybinio kelių tinklo kokybiniai parametrai, skatinamas efektyvesnis transporto naudojimas, o transporto priemonių valdytojai padidėjusias išlaidas kelių naudotojo mokesčiui susigrąžins per sutaupytą kelionės laiką ir sumažėjusias transporto priemonių eksploatacines išlaidas.

**Poveikis aplinkai
ir klimato kaitai**
Status quo

Šiuo metu komercinio krovinio transporto valdytojai, mokėdami kelių naudotojo mokestį, mokėtiną dydį nusistato pagal Euro normas. Kuo transporto priemonės aukštesnė Euro norma, tuo mokestis mažesnis.

1 alternatyva. Pokyčio nebus.

2 alternatyva. Išsiplėtus kelių naudotojo mokesčio mokėtojų ratui bus paskatinta naudoti švaresnes transporto priemones, nes mokesčio dydis priklausys nuo Euro normos.

Kiti poveikio vertinimo aspektai	1 alternatyva (Status quo)	2 alternatyva
Socialinei aplinkai	Nėra	Nėra
Viešojo valdymo sistemai (viešajam administravimui)	Nėra	Nėra
Regionų plėtrai	Nėra	Nėra
Teisinei sistemai	Nėra	Nėra
Kriminogeninei situacijai	Nėra	Nėra

(Pateikiamas status quo ir galimų alternatyvų poveikio vertinimas kitais aktualiais poveikio vertinimo aspektais, nurodomas teigiamas ir (ar) neigiamas poveikis)

**Alternatyvų
palyginimas**

1 alternatyva. Neužtikrinant reikalingo kelių finansavimo blogės kelių techninė būklė, transporto priemonių valdytojai patirs didesnius kelionės laiko nuostolius ir padidėjusias transporto priemonių eksploatacines išlaidas.

2 alternatyva. Į kelių naudotojo mokesčiu apmokestintų kelių sąrašą įtraukus naujus kelius bus suvienodinti skirtingų vežėjų krovinių vežimo kaštai ir tokiu būdu suvienodintos konkurencijos sąlygos krovinių vežimo rinkoje. Siūlomas kelių apmokestinimo modelis atitinka tarptautinę praktiką, kai kelių naudotojo mokesčiai taikomi didesnei kelių tinklo daliai, siekiant užtikrinti reikiamą infrastruktūros finansavimą. Iš sumokėto kelių naudotojo mokesčio surinktas lėšas nukreipus valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros finansavimui bus gerinami valstybinio kelių tinklo kokybiniai parametrai, skatinamas efektyvesnis transporto naudojimas, o transporto priemonių valdytojai padidėjusias išlaidas kelių naudotojo mokesčiui susigrąžins per sutaupytą kelionės laiką ir sumažėjusias transporto priemonių eksploatacines išlaidas.

**Siūloma
alternatyva ir jos
įgyvendinimo
būdai**

Siūloma pritarti 2 alternatyvai.

Išplėsti kelių naudotojo mokesčiu apmokestintų kelių tinklą nuo 1 700 km iki 2 851 km.

**Kita svarbi
informacija**

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Jonas Skarulskis
Pareigos	patarėjas
Institucija (padalinys)	Susisiekimo ministerijos Kelių ir oro transporto politikos grupė
Telefono numeris ir el. paštas	tel. +370 660 44 576, el. p. jonas.skarulskis@sumin.lt